

BOLU ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ DENEY HAYVANLARI UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ (DEHAM) ÇALIŞMA ESASLARI YÖNERGESİ

Amaç

MADDE 1- (1) Bu yönergenin amacı, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEHAM)' nin işlevlerine, çalışma prensiplerine, yönetsel yapılarına ve bunların görevlerine, diğer birimlerle ilişkilerine ilişkin esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu yönerge, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEHAM)' nin amaçlarını ve çalışma ilkelerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu yönerge, ilgili yasalarla birlikte “2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 2880 sayılı kanunla değişik 7/d-2 maddesi ve Akademik Teşkilat Yönetmeliğinin ek 1.inci maddesi”, “5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu”, “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik”, Deneysel ve Diğer bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliğin Uygulama Talimatı, “Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği”, “Hayvan Hakları Evrensel Bildirgesi” ve “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlarla Kullanılacak “ Omurgalı Hayvanların Korunması Hakkındaki Avrupa Konvansiyonu (Avrupa Konseyi ETS 123)” hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4- (1) Bu Yönergede geçen,

a)Yönetmelik (Bakanlık): Tarım ve Orman Bakanlığının 13.12.2011 tarih ve 28141 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan “Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmeliği”

b)Yönetmelik (Üniversite): Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesinin 18.10.2017 tarih ve YN-017 sayılı “Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliği”

c)Yönerge: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi Kuruluş ve İşleyiş Yönergesini,

ç)Üniversite: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesini,

d)Rektör: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörünü,

e)Merkez: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi (DEHAM)'ni

f)Müdür: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi DEHAM Müdürünü,

g)Müdür Yardımcısı: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi DEHAM Müdür Yardımcısını,

ğ)Yönetim Kurulu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Deney Hayvanları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetim Kurulunu,

h)Sorumlu Yönetici: Tarım ve Orman Bakanlığının "Deneysel ve Diğer Bilimsel Amaçlar İçin Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına Dair Yönetmelik"ın 4. madde ş fıkrasında belirtilen veteriner hekimi,

ı)Yerel Etik Kurul: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Hayvan Deneyleri Yerel Etik Kurulu (HADYEK)' nu,

i)Araştırma: Genelleme yapılabilecek bilgiyi geliştirmek ya da katkıda bulunmak için planlanarak deney hayvanları üzerinde yapılan bilimsel çalışmayı,

j)Uygulama: Deney hayvanları üzerinde yapılacak eğitim ve araştırma amaçlı bilimsel girişimleri,

k) Araştırmacı: Bilimsel araştırma, kontrol, test ya da eğitim amacıyla deney hayvanları üzerinde her türlü işlem yapma yetkisine sahip, yürüttüğü çalışmalar ile ilgili tüm konularda deney hayvanı kullanan laboratuvarın ait olduğu kurum ya da kuruluşa karşı sorumlu kişiyi,

l) Veteriner Hekim: Tesiste görev yapan veteriner hekimleri,

m)Veteriner Sağlık Teknikeri/Teknisyeni: Merkezde çalışan veteriner sağlık teknikeri/teknisyenini,

n)Teknik Personel: Merkezde teknik hizmetlerde görevlendirilecek laboratuvar elemanları ve biyologları,

o)Deney Hayvanı: Bilimsel araştırma, eğitim, deney, kontrol ve test amacıyla kullanılan her türlü omurgalı hayvanı, ifade eder.

ö)Öğretim Görevlisi: Tesiste görev yapan öğretim görevlilerini,

İdari Yapılanma

MADDE 5- (1) Merkez yönetim olarak Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörlüğüne bağlıdır. Merkezin personel ihtiyacı 2547 sayılı kanununun 13 üncü maddesine

göre Rektör tarafından görevlendirilecek personel ile karşılaşılır. Merkezin yönetsel yapılanması şu şekildedir:

a) Merkez Yönetimi:

- 1) Merkez Müdürü
- 2) Merkez Müdür Yardımcıları (2)
- 3) Merkez Yönetim Kurulu

b) Personel:

- 1) Sorumlu Yönetici (Veteriner Hekim)
- 2) Öğretim Görevlisi
- 3) Sekreter
- 4) Veteriner Sağlık Teknikeri/teknisyeni
- 5) Muhasebe görevlisi
- 6) Taşınır kayıt ve kontrol yetkilisi
- 7) Döner sermaye işletme görevlisi (Sayman ve mutemet)
- 8) Teknik Personel
- 9) Temizlik görevlisi
- 10) Güvenlik görevlisi

MADDE 6- (1) Merkezin Müdürü, yardımcıları ve yönetim kurulu üyeleri ilgili yönetmelik (üniversite) hükümlerince rektör tarafından atanır.

Görev tanımları

MADDE 7- (1) Merkezin Müdürü, yardımcıları ve yönetim kurulu üyelerinin görev ve sorumlulukları ilgili yönetmelik (üniversite) hükümlerinde tanımlandığı şekildedir.

MADDE 8- (1) İdari yapıdaki personelin görevleri şunlardır:

a) Sorumlu Yönetici

- 1) Merkezde, deney hayvanlarının sağlıklı olarak yetiştirilmeleri, bakılmaları ve uygun şekilde kullanılmalarına ilişkin gerekli önlemleri almak,
- 2) Deney hayvanlarının yetiştirilmesi, barınma ve beslenme koşullarının oluşturulması, ideal çalışma ortamının sağlanması ve Merkezin her türlü gereksiniminin (personel, araç gereç, deney hayvanı gibi) belirlenmesi ve bunların karşılanması için merkez yönetimine bildirimde bulunmak,

- 3) Araştırıcının hizmetine sunulan Merkez olanaklarının, başvuru sırası dikkate alınarak, eşit şekilde kullanılabilmesi için gerekli plan ve düzenlemeleri yapmak,
- 4) İstendiğinde, Merkezin işleyişi, durumu, bilançosu ve yürütülen çalışmalar hakkında Merkez Yönetim Kuruluna bilgi vermek,
- 5) Merkez Yönetim Kurulu toplantılarının gündemini hazırlamak ve toplanması için gerekli yazışmaların yapılmasını sağlamak,
- 6) Merkezde yürütülen araştırmalarda kullanılan deney hayvanlarına ilişkin kayıtların ve merkez bünyesinde yürütülen tüm proje kayıtlarını tutmak ve saklamak,
- 7) Deney hayvanlarının kayıtlarının tutulmasını sağlamak, bakım ve beslenme talimatlarını hazırlanmak,
- 8) Deneyler sonucunda ortaya çıkan, evre ve sağlığa zararlı olan tüm tıbbi ve biyolojik atıkların imhasını sağlamak.
- 9) Araştırma birimindeki hayvanların tesise kabul, bakımı, beslenmesi, üretilmesi, sağlık durumlarının takibi, hastalıklarının tedavisi ve yapılan araştırmaların veteriner hekimlik yönünden uygun olmasını sağlamak,
- 10) retim tesisinden gelen deney hayvanlarının her türlü işlemlerinin takibi ve kayıtlarını yapmak,
- 11) Denetim defterini muhafaza etmek ve Bakanlık tarafından belirlenen bilgi ve belgeleri istenildiği takdirde ilgililere ve Merkez yönetimine sunmak,
- 12) Kafeslerinin ve diğer ekipmanların temizlik, dezenfeksiyon ve gerektiğinde sterilizasyonunu yaptırmak ve denetlemek,
- 13) Cerrahi sonrası takibe alınan deney hayvanlarının takip süresince kontrollerini, sağlamak,
- 14) Merkeze ait ek laboratuvar birimlerinin kontrolünü ve işleyişini sağlamak,
- 15) Merkez alışanların nöbet çizelgesini, izin takiplerini yapmak ve gerektiğinde merkez yönetimine bilgi vermek,

b) ğretim Görevlisi

- 1) Sorumlusu olduğu uygulama laboratuvarında araştırmacılara destek vermek,
- 2) Hizmet alımı çerçevesinde gerçekleştirilen test ve analizleri yapmak,
- 3) Sorumlusu olduğu cihaz ve ekipmanların rutin kontrollerini yapmak
- 4) Müdürlüğün ngrdğ toplantılara katılmak, faaliyetlere destek vermek,
- 5) Müdürlüğün vereceği diğer işleri yapmak.

c) Sekreter

- 1) Merkez ile ilgili yazışmaları ve duyuruları yapmak

- 2) Atık Yönetimi kayıtlarını tutmak,
- 3) Merkezin büro ve sarf malzeme ihtiyacını belirleyerek merkez yönetimine sunmak

ç)Veteriner Sağlık Teknikeri/Teknisyeni:

- 1) Sorumlu yönetici'nin talimatları doğrultusunda deney hayvanlarının günlük bakım ve beslenmelerini, sağlıklarının kontrolünü, deney hayvanı odalarının, kafeslerinin ve diğer ekipmanların temizlik, dezenfeksiyon ve gerektiğinde sterilizasyonunu yapmak,
- 2) Araştırma Merkezinde bulunan tüm tıbbi cihazların ve cerrahi aletlerin temizlenmesi, hazırlanması ve çalıştırılmasını sağlamak ve gerekli sterilizasyon işlemlerini yaparak sorumlu yöneticiye bilgi vermek,
- 3) Üretim ve araştırma birimlerindeki tıbbi malzeme eksiklerini depodan tamamlamak, depoda yoksa sorumlu yöneticiyi bilgilendirmek,
- 4) Deneysel araştırmalarda, üretim kısmında yapılacak işlemleri aksatmayacak şekilde araştırmacılara yardımcı olmak, cerrahi girişim içeren deneylerde, hayvanların operasyona hazırlanması, takip süresince kontrollerin yapılmasını sağlamak ve girişim sonrası bakımlarını yapmak,
- 5) Deney hayvanlarının cinsiyet ayrımını, üretimini, gebelik ve doğumlarını Veteriner Hekim gözetiminde kontrol etmektir.
- 6) Araştırma Merkezinde bulunan ve merkeze bağlı ek laboratuvarların deney hayvanı takip ve üretim odalarının günlük sıcaklık ve nem kontrollerini yaparak kayıtlarını tutmak ve sorumlu yöneticiye bilgi vermek.

d)Muhasebe görevlisi

- 1) Merkezin mali konulardaki tüm işlerinin (piyasa araştırması, satın alma, muhasebeleştirme, vs) yürütülmesinde Merkez Müdürüne karşı sorumludur.

e) Taşınır Kayıt ve Kontrol Yetkilisi

- 1) Taşınır Mal Yönetmeliği gereğince Merkez Müdürüne karşı sorumludur.

f) Döner sermaye işletme görevlileri (Sayman ve mutemet)

- 1) Merkezin döner sermaye işletmesi hakkındaki tüm işlerinin (piyasa araştırması, satın alma, muhasebeleştirme, vs.) yürütülmesinde Merkez Müdürüne karşı sorumludur.

g) Teknik Personel

- 1) Laboratuvarların işleyişini sürdürmek, hayvanların izlemeni standart laboratuvar yöntemleriyle sağlamak,
- 2) Gerekli malzeme ihtiyaçlarını belirleyerek merkez yönetimine bildirmek,
- 3) Araştırmacılara laboratuvarlarda yardımcı olmak,
- 4) Gerekli biyogüvenlik önlemlerini almak ve uygulamaktır.
- 5) Merkezde bulunan araç ve gereçlerin bakım-onarımını sağlayarak sorumlu yöneticiye bilgi vermek,

h)Temizlik görevlisi

- 1) Merkez ve Deney hayvanlarının bakım ve temizliğini sağlamak
- 2) Havalandırmaları, nem ve ısıyı kontrol etmek,
- 3) Araştırmacılar tarafından kullanılan giysileri yıkamak, kurutmak ve düzenlemek,
- 4) Tıbbi atıkları atık deposuna teslim etmek,
- 5) Sorumlu yönetici tarafından verilen görevleri yerine getirmektir

ı)Güvenlik Görevlisi

- 1) Merkezin güvenlik önlemlerini almak,
- 2) Giriş ve çıkışları kontrol etmek,
- 3) Acil durumlarda güvenlik protokollerini uygulamaktır.

Araştırmacıların sorumlulukları ve merkezdeki çalışma koşulları

MADDE 9- (1) Merkezin olanaklarından Üniversite bünyesinde bulunan tüm akademik birimlerden araştırmacılar yararlanabilir. Yönetim Kurulundan onay almak kaydıyla başka kurumlarla ortak araştırmalar da yapılabilir. Merkezde yürütülecek tüm çalışmalarda;

- a) Yerel Etik Kurul ya da denkliği Tarım ve Orman Bakanlığı Hayvan Deneyleleri Merkezi Etik Kurulunca tanınmış etik kurullardan birinin onayı aranır.

- b) Araştırcılar çalışmalarının her aşamasında Merkez yetkililerinin ve Yerel Etik Kurulunun denetimine açık olduklarını kabul etmiş sayılırlar.
- c) Araştırıcı, projenin merkezde uygulanması sırasında karşılaşabileceği beklenmedik durumlarda yönetim kurulunun müdahale hakkını peşinen kabul etmiş sayılır.
- d) Merkez bünyesinde yürütülecek tüm hayvan deneyleri, Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından onaylanmış Yerel Etik Kurullar tarafından düzenlenmiş kurstan sertifika almış ya da denkliği Hayvan Deneyleri Merkezi Etik Kurulunca kabul edilmiş sertifikalara sahip araştırcılar tarafından yürütülür. Projesi Yerel Etik Kurulunca onaylanan, ancak doğrudan deney hayvanlarıyla işlem yapmayan araştırcılar, projede yer alan sertifikalı deney hayvanı kullanıcılarının yardımıyla deneylerini sürdürebilirler.
- e) Araştırma başvurularında, araştırcıların kişisel beyanı esastır. Müracaat formlarında ve/veya çalışmalarla ilgili her türlü beyanda verilen bilgilere ilişkin her türlü yasal ve etik yükümlülük araştırcıya aittir.
- f) Araştırcılar, alışmalarını Yerel Etik Kurul Yönergesi ilkeleri ve Merkezin alışma koşullarına uygun olarak yürütmeyi taahhüt ve kabul etmiş sayılırlar.
- g) Araştırcılar, çalışmalarında bilimsel araştırmaların temel kuralları olarak kabul edilen zarar vermeme, saygılı olma, şeffaflık, dürüstlük ve gizlilik ilkelerine uyacaklarını peşinen kabul etmiş sayılırlar.
- h) Araştırcıların yapacakları çalışmalarda merkeze başvuru tarihine göre başvuru formu doldurularak sıralama yapılır. Sıralama değişiklikleri ancak proje sahiplerinin yazılı mutabakatı ile mümkündür. Araştırcının sırası geldiğinde araştırmaya başlayamaması halinde merkez müdürlüğüne en az üç hafta önce dilekçe ile gerekçe bildirmesi gerekir. Merkez müdürlüğü tarafından gerekçesi uygun görülmeyen veya dilekçe ile başvuru yapmayan araştırıcı sırasını kaybettiğini kabul etmiş sayılır.
- i) Araştırıcı çalışmalarda kullanılacak hayvan bedellerini BAİBÜ DEHAM döner sermaye işletmesi hesabına yatırması halinde çalışmaya başlayabileceğini kabul eder.
- j) Araştırcılar merkez bünyesinde yapmış oldukları çalışmalarda uygulanan işlemleri kayıt defterine yazmakla ve çalışma sonlandırma formlarını doldurmakla yükümlüdür.

Demirbaşlar

MADDE 10- (1) Deney hayvanlarının üretim ve bakımı için gerekli her türlü malzeme alet, donanım ve demirbaş Merkezin malıdır. Merkez envanterine kaydedilen demirbaşların kullanım önceliği proje bitimine kadar yürütücüye aittir.

Döner sermaye

MADDE 11- (1) Merkezde yürütülecek faaliyetlerden elde edilecek her türlü gelir BAİBÜ DEHAM Döner Sermaye İşletmesine yatırılır ve tüm satış işlemleri bu yolla yürütülür. Merkez hizmetlerinin yerine getirilmesi için gerekli malzemelerin (deney hayvanı yemi, sarf malzemesi, demirbaş) müdürün talebi üzerine BAİBÜ DEHAM Döner Sermaye İşletmesi üzerinden yapılır.

Belirtilmeyen konular

MADDE 12- (1) Bu yönergede ve yönetmelikte (Üniversite) belirtilmeyen konularda ilgili yönetmelik hükümleri uygulanır.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Yönerge Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Rektörü tarafından yürütülür.

Yürürlük

MADDE 14- (1) Bu Yönerge, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Senatosu tarafından kabul edildiği tarihte yürürlüğe girer.